

Historisch Genootschap

Oud Soetermeer

JAARVERSLAG 2023

Maart 2024

VOORWOORD

In het verslagjaar 2023 zijn weer veel activiteiten door de verschillende werkgroepen van de vereniging gerealiseerd.

Hoogtepunten waren de deelname aan Open Monumentendag en het Historisch Festival. Maar ook de andere activiteiten welke naar buiten minder in het oog springen mogen niet worden onderschat. Ook de verschillende exposities over allerlei facetten van de geschiedenis en historie in 't Nieuwe Huis waren interessant en trokken veel belangstelling. Het was een druk maar zeker een succesvol jaar.

Bestuurlijk is veel tijd en aandacht besteed aan onze betrokkenheid bij de consequenties voor de vereniging van de sluiting van Museum de Voorde en een mogelijke realisatie van een Erfgoedhuis in Zoetermeer

Dit jaarverslag is een samenvatting van de uitgebreide jaarverslagen van de diverse werkgroepen.

Alle werkzaamheden en activiteiten zouden niet mogelijk zijn door de inzet en medewerking van vrijwilligers. Veel dank zijn wij aan hen verschuldigd

Aan het einde van 2023 is een speciale werkgroep gestart met het bedenken en organiseren van veel activiteiten in het kader van het 75-jarig bestaan van onze vereniging in 2024

Namens het bestuur,

Jan de Ruiten (voorzitter)

Door alle werkgroepen en de Ledenadministratie van het HGOS is een jaarverslag over 2023 gemaakt.

Een samenvatting daarvan treft u op de volgende pagina's.

De volledige versies zijn gebundeld en opgeslagen in het archief van HGOS.

Organisatie

De vereniging HGOS heeft ten doel het bevorderen en uitdragen van de kennis

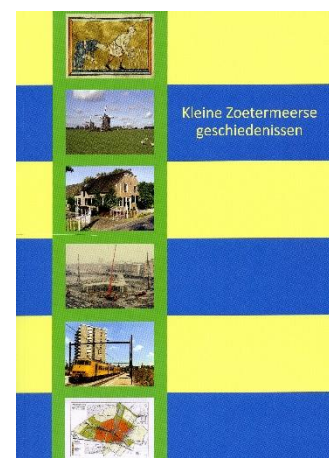
van de geschiedenis in het algemeen en die van de gemeente Zoetermeer (en het voormalige Zegwaard) in het bijzonder . Voorts bevordert zij het behoud van het Zoetermeerse erfgoed.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door :

- het verzamelen van documenten en objecten van historische betekenis betreffende Zoetermeer en omgeving , evenals het in stand (doen) houden en het (doen) tentoonstellen daarvan
- het doen van onderzoek naar de geschiedenis van Zoetermeer en van zijn bewoners en het publiceren van de resultaten van dat onderzoek
- het stimuleren van het behoud van monumenten in Zoetermeer
- het organiseren van lezingen , filmvoorstellingen , excursies e.d.
- het uitgeven van een verenigingsblad en verstrekken van digitale info
- het onderhouden van contacten op diverse niveaus

Het HGOS kent een bestuur en bestaat uit de volgende werkgroepen:

- Genealogie
- Film en exposities
- Collecties , archief en websites
- Redactie en communicatie
- Historisch Erfgoed
- Leesgroep lastige letters
- Ledenadministratie en representatie

In het eigen pand in de Dorpsstraat van Zoetermeer is een expositieruimte met een lees – en ontmoetingsplek ingericht met vaste openingstijden. De rest van het pand is ingericht als werk- en overlegruimten voor de werkgroepen .

Ledental in 2023

Het ledenbestand van de vereniging gaf door het jaar heen, een daling te zien van 48 leden. Er waren naast de maandelijkse aanwas van 42 ook 90 opzeggingen/overlijden. Het jaar 2023 startte met 1085 leden en het jaar 2024 met 1037 leden.. Het aantal actieve leden liep ook terug van 77 naar 67.

De bezorging en verzending van het verenigingsblad 't Seghen Waert , werd ook dit jaar succesvol vanuit de Ledenadministratie verzorgd.

Openingstijden van 't Nieuwe Huys in de Dorpsstraat 132

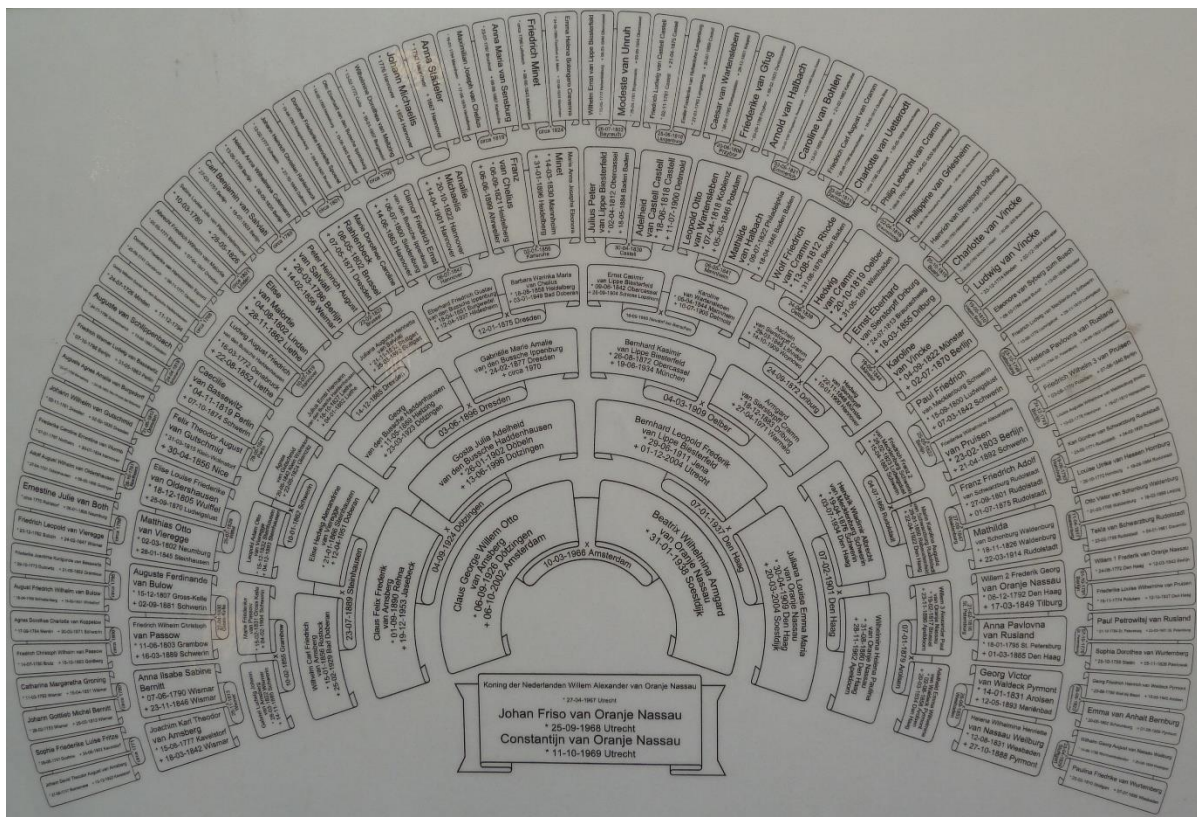
Het pand is wekelijks een aantal uren opengesteld voor bezoekers van buiten , aan een van de exposities met wisselende thema's , die jaarlijks worden georganiseerd. De toegang is altijd gratis.

Op de zaterdagmiddag staan er 2 of 3 gastvrouwen of -heren klaar om bezoekers te ontvangen , vragen te beantwoorden of voor het maken van een praatje, al dan niet onder het genot van een kopje koffie. Ook op de maandagavond en de woensdagmiddag is inlopen mogelijk.

Activiteiten van de werkgroepen van HGOS

- Genealogie

De werkgroep stelt zich ten doel om gegevens van genealogische aard te verzamelen , toegankelijk te maken en te beheren , met name voor inwoners van Zoetermeer of van het voormalige Zegwaard .

Op basis van de Zoetermeerse familiedossiers worden met gebruikmaking van het programma Legacy , allerlei genealogische data opgezocht en opgeslagen. Vanaf 2020 worden alle ontbrekende geboorte- , huwelijks- en overlijdensakten gecomplementeerd .

De werkgroep heeft deelgenomen aan diverse activiteiten in Zoetermeer en bezoekers van het pand in de Dorpsstraat , konden vragen stellen over stamboomonderzoek of verzoeken om het raadplegen van onze gegevens.

Op de werkavonden hebben leden van de werkgroep onderzoek verricht om vragen op genealogisch gebied te kunnen beantwoorden die via e-mail uit binnen- en buitenland binnen waren gekomen bij de werkgroep.

Door de werkgroep is ook veel tijd gestoken in het opstellen van de genealogie van Burgemeester Bezuijen van Zoetermeer. Deze is door de voorzitter van het HGOS aan hem uitgereikt bij de feestelijke opening van het jubileumjaar HGOS 75 jaar , begin 2024.

- Film en exposities

Ondanks een zeer summiere bezetting van de werkgroep zijn er ook in 2023 weer een groot aantal werkzaamheden uitgevoerd. Veelal in het kader van de

verschillende exposities die dit jaar in het eigen pand werden gehouden . Het is helaas – mede door het vele werk voor de exposities - niet gelukt om het filmbestand aan te vullen met een nieuw gemaakte film. Voor verschillende HGOS-activiteiten zijn overigens wel filmactiviteiten verricht , vaak een compilatie van filmfragmenten van films uit het filmarchief.

In april werd voor het CKC een lezing met foto en filmbeelden verzorgd als onderdeel van een aantal Jaren 60 lezingen en workshops.

SPAART U ZEGELTJES?

Tentoonstelling

over geschenken van Zoetermeerse bedrijven
(die je kon sparen met zegeltjes)

BRINKERS - DE SPAR - NUTRICIA - VAN DER SPEK enz.

OPENINGSTIJDEN:

Maandag	20 - 22 uur
Woensdag	13 - 17 uur
Zaterdag	13 - 17 uur

Toegang gratis

Voor de volgende exposities in 2023 werden verschillende films samengesteld en gepresenteerd op grote en kleine TV schermen : 'Wijken in wording', 'Het Zoetermeers verzet in WO-II', 'De Nieuwe 3Manspolder', 'Bedrijvig Zoetermeer' en 'Spaart u zegeltjes'.

De exposities werden dit jaar door 2395 bezoekers bezocht.

In 2023 werden de (voorlopig) laatste oude filmspoelen gedigitaliseerd. De werkgroep wil op korte termijn zoveel mogelijk oude én nieuwe films op het HGOS Youtube-kanaal plaatsen.

Met diverse organisaties, zoals ArchitectuurPunt, Filmhuis Cameo, Schatbewakers en Filmgroep Zoetermeer, wordt samengewerkt.

- Collectie , archief , beheer en websites

Als gevolg van de sluiting van Museum de Voorde krijgt HGOS de in 1993 aan

het museum geschonken collectie voorwerpen terug. Het bestaande collectiebeheerplan is daarom uitgebreid met een hoofdstuk 3D - objecten en er is nagedacht over de huisvesting , registratie en fotografie van de voorwerpen . Een en ander zal in 2024 moeten zijn afgerond.

- Aanwinsten

De vaste groep vrijwilligers heeft zich , met regelmatige ondersteuning van anderen , bezig gehouden met het ordenen en beschrijven van de collectie en het materieel verzorgen daarvan .

Van particulieren zijn wederom tientallen foto's in originele vorm of als scan verworven , mede dankzij de al jaren succesvolle publicatie van ' onbekende '

foto's in Het Streekblad. We mochten op die wijze weer aanwinsten voor onze collectie verwelkomen .

De bibliotheek van HGOS bleef groeien en omvat nu ruim 2500 titels.

HGOS verzamelt ook archieven van Zoetermeerse instellingen en personen. In het afgelopen jaar is het archief van Sociëteit De Kring verworven dat , volgens afspraak , wordt overgedragen aan het Stadsarchief. Daarnaast zijn de beeldcollecties van HGOS opgeslagen in het Stadsarchief (in bruikleen). Het is de bedoeling om in 2024 ook de resterende collectie prenten , tekeningen en plattegronden, veilig te stellen in het Stadsarchief.

- Digitaliseren

Foto-aanwinsten zijn grotendeels gescand en beschreven. Na alle relevante krantenknipsels in 2022 zijn nu ook andere drukwerken in de documentatieverzameling opgenomen .

In het kader van het convenant met het Stadsarchief Zoetermeer zijn ten behoeve van het Gemeentearchief (Beeldbank) beelden van informatie voorzien en zijn bestaande beschrijvingen verbeterd.

Het overgrote deel van de collecties is beschikbaar via de eigen website . Alle (oudere) publicaties van HGOS zijn inmiddels gedigitaliseerd en ook via de website (ca . 40 titels) te raadplegen .

Al het overige materiaal kan worden geraadpleegd middels een bezoek aan ons gebouw in de Dorpsstraat. Dat kan zowel digitaal als analoog materiaal zijn .

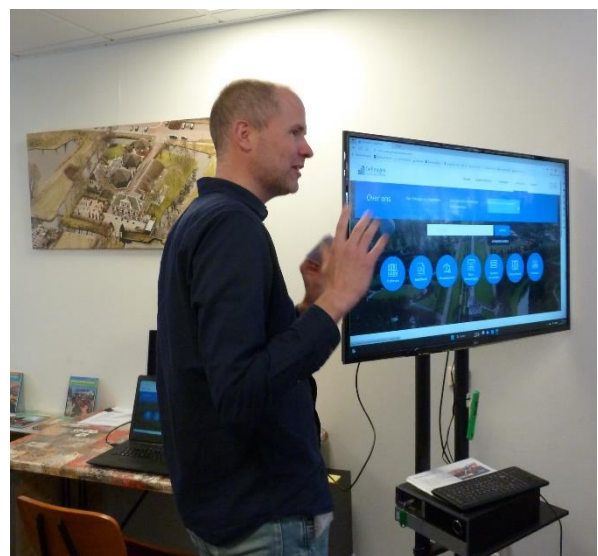
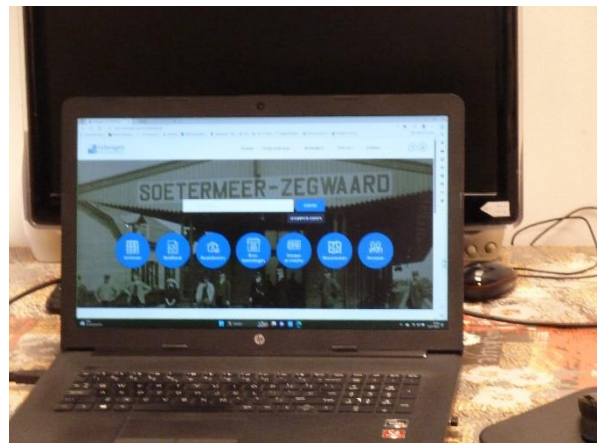
- Publiek

Tientallen bestellingen van boeken en de financiële administratie daarvan zijn afgehandeld. Elke woensdagmiddag zijn we open voor vragen van het publiek en de rest van de week via de email .

- Websites

De site www.oudsoetermeer.nl fungeert als portaal voor geïnteresseerden in de Zoetermeerse geschiedenis en bevat vele artikelen en informatie over de stadsgeschiedenis van Zoetermeer.

In de zomer van 2023 lanceerde het stadsarchief Zoetermeer de website geheugenvanzoetermeer.nl . We werken intensief samen aan de inhoud van deze site. Zo is al ons beeldmateriaal (ca. 27.500 stuks) opgenomen in de Beeldbank en zijn ook de bronbewerkingen en onze publicaties hier doorzoekbaar.

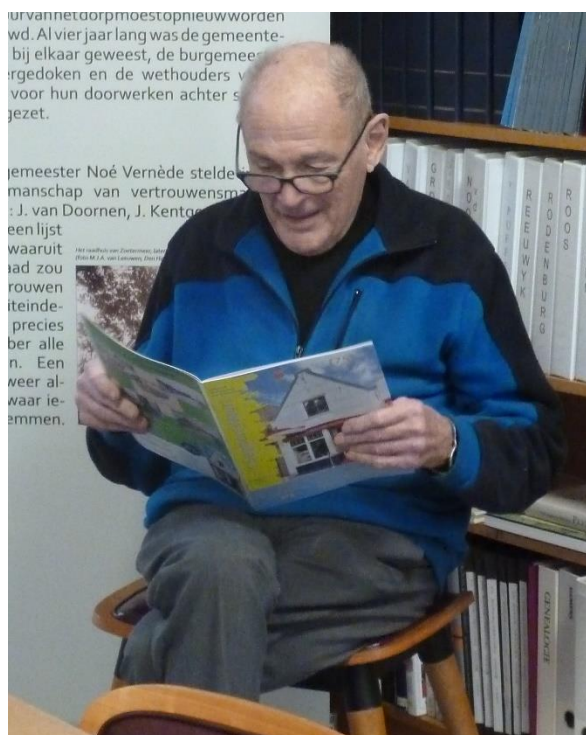

- Leesgroep lastige letters

De leesgroep telde eind 2023 , 9 leden en heeft zich ten doel gesteld om leesvaardigheden op peil te houden en dan van oude handschriften in oude documenten , correspondentie en archiefstukken en zodanig dat deelnemers efficiënt archiefonderzoek kunnen doen .

De leesgroep bestaat niet alleen uit leden van andere werkgroepen van HGOS maar ook deelnemers die daarvoor speciaal lid zijn geworden en vrijwilligers van het Stadsarchief van Zoetermeer.

- Redactie en communicatie

De vereniging HGOS communiceert op verschillende manieren richting haar leden . Voor de leden is de belangrijkste bron van informatie het papieren kwartaaltijdschrift 't Seghen Waert dat onder meer een aantal pagina's bevat met verenigingsnieuws. Eind dit jaar is gekozen voor een ander formaat en opmaak. Daarnaast werd het laatste nummer van dit jaar gecombineerd met het eerste nummer van 2024.

Daarnaast is in 2023 viermaal een digitale Nieuwsflits rond gestuurd met aandacht voor actuele zaken .

In de papieren en digitale media werd ook afgelopen jaar regelmatig aandacht geschonken aan het HGOS. Het meest bekend is de wekelijkse publicatie in Het Streekblad van een ' historische foto ' met zoekvraag.

In het verslagjaar is ook samengewerkt met auteurs die artikelen en/of boeken schrijven over de Zoetermeerse historie , zoals over de Sprinter/Randstadrail en de bestemmingskaarten vanaf 1962. Ook is de redactie gevoerd over het

jaarlijkse boek bij de Open Monumentendag die het HGOS in samenwerking met de Gemeente en het Comité Monumentendag organiseert.

- Historisch Erfgoed

Voor de werkgroep Historisch Erfgoed (CHE) was 2023 ook een jaar waarin vele activiteiten werd ontplooid. Het ging dan onder meer om het voorbereiden van een tentoonstelling , het reageren op plannen van de gemeente m.b.t. woningbouw en herinrichting gebieden e.d., het geven van lezingen, het maken van publicaties en zitting nemen in diverse commissies. Bouwplannen die in de welstand of de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit komen worden nauwlettend gevolgd. Zienswijzen werden ingediend over plannen voor de Delftsewallen en het Monutagebouw. Er wordt meegedaan aan participatieprocedures zoals rond het Van Tuylpark en het Vernèdepark.

Voor Open Monumentendag werd bijgedragen aan de organisatie van de verschillende activiteiten bij de vele monumenten en de inrichting van een tentoonstelling over 'Bedrijvig Zoetermeer' in het Nieuwe Huis. Bedrijven als Brinkers, Pieterman Hardglas, Nutricia en de Beerhouderij Groenewegen kregen aandacht.

Bouwen aan de woonwijken in Groeistad Zoetermeer

Vanaf **1950** werden de woonwijken van het 'oude' **DORP** gebouwd. Vanaf **1966** verrezen de wijken **PALENSTEIN** en **DRIEMANSPOLDER**, gevolgd door **MEERZICHT**, **BUYTENWEGH-DE LEYENS** en **SEGHWAERT**.

Eerst lag de focus op hoogbouw, maar tijdens de bouw van de wijk **MEERZICHT** kantelde het inzicht en vanaf 1972 werd laagbouw en gestapelde laagbouw de norm. Dit is goed te zien in **BUYTENWEGH** en **SEGHWAERT**, waar geen hoogbouw is te vinden.

Terwijl het **STADSCENTRUM** voorgevoerd kreeg werd in de jaren (**1978**) besloten om méér wijken te bouwen dan de oorspronkelijk geplande: **NOORDHOVE 1 en 2**, **ROKKEVEEN** en vanaf **2000** de wijk **OOSTERHEEM** maakten de stad vol.

Enkele leden van de werkgroep hebben ook deelgenomen aan de gemeentelijke begeleidingsgroep Post 45. Deze inventarisatie en waardering van met name de architectuur, stedenbouw en groeninrichting in Zoetermeer, is inmiddels afgerond maar nog niet (geheel) openbaar gemaakt. Een cursus over het naoorlogse erfgoed wordt voorbereid i.s.m. Schatbewakers, Stadsgidsen en APZ.

Over de nieuwe Omgevingswet en de mogelijke gevolgen daarvan voor bescherming, behoud en herstel van het erfgoed in Zoetermeer heeft de werkgroep zich bijgeschoold.

